

KRISTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

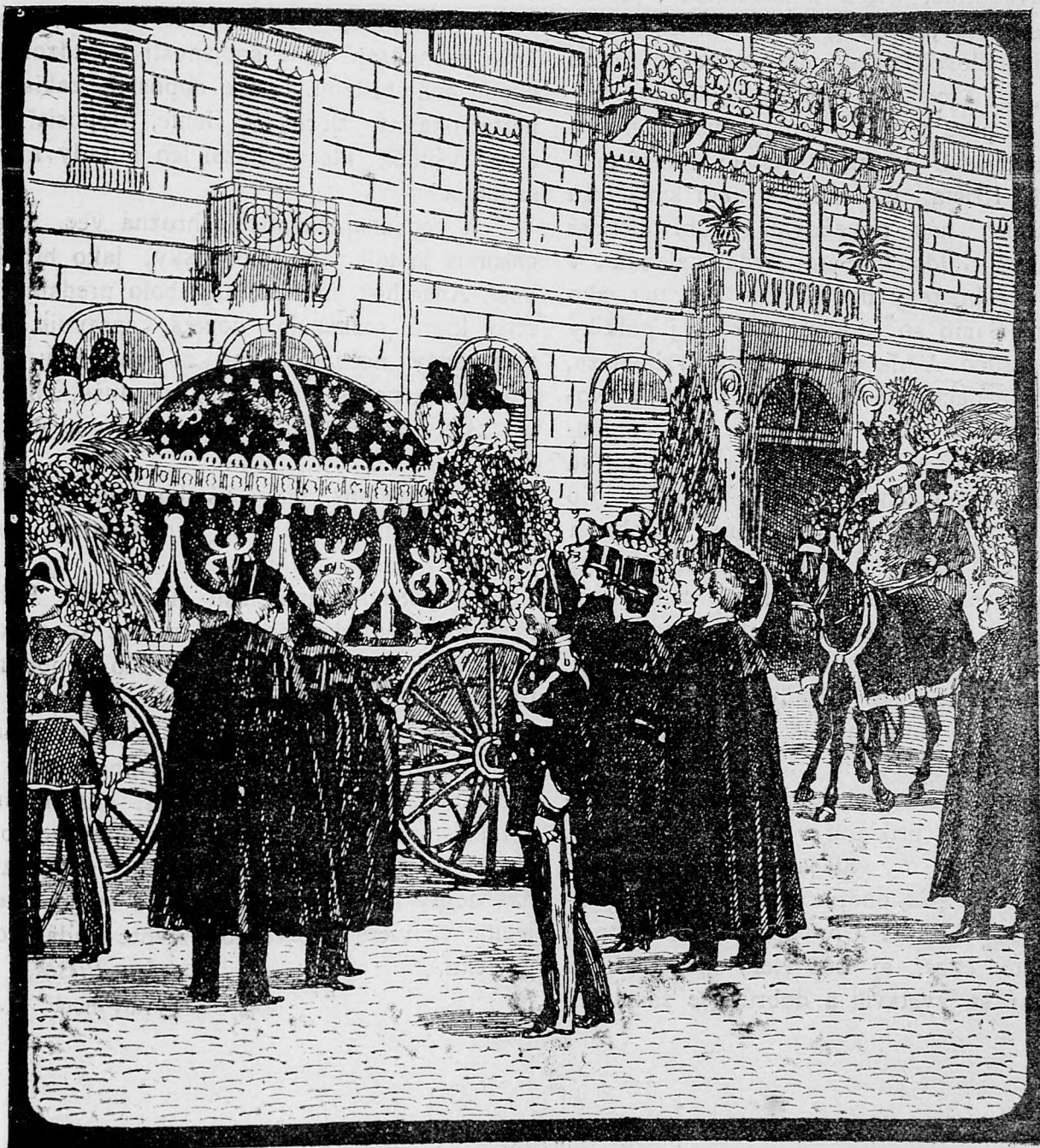
Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, ako i do-
 pisy do novin, ohlašky a nahodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Fohrab k álovnej.

Anarchismus.

emilosrdné a ukrutné vykorenenie života nebohej milovanej kráľovnej našej obrátilo pozornosť národov na anarchistov. Spoločnosť tie najnemilosrdnejšie zákony žiada proti týmto nepriateľom pokolenia ľudského.

Už aj židovsko-zednárske časopisy sa pohly a naľakaly trochu; teraz spomínať začaly mravy, svedomie, vieru a nábožnosť; preklíňajú anarchistov, žiadajú, aby anarchizmus s tým najnemilosrdnejším násilienstvom nielen udusený, ale i celkom vykorenený bol.

A veď pred tým celkom iná bola ich reč. Keď sme hlásali vieru, zastávali nábožnosť, vyznávali Krista, do očí sa nám smiali, za prostohlúpich nás považovali mnohí liberálni tatári. Akýsi Goldstein Sámí vydal kalendár, v ktorom vyobrazený bol Kristus Pán tak, ako mu tento Samo so strelou cirkevnej politiky prestrelil srdco. A hľa jeden liberál vyslovil sa, že v tom nenachádza obrazenie viery. V Nových Zámkoch jeden nekázaný žiak prebodol srdco Kristové na obraze, a keď sme sa ponosovali, posmech bol našim podielom. Vo Veľkom Maroši na obecnom dome podobizeň Ukrižovaného chcel so steny shodiť nechať istý žid. Ponosovali sme sa, mnohí ale celkom podivení pýtali sa, čo sa nám stalo, že sme takí rozhorčení.

A hľa práve tie zásady, pre ktoré sme my vysmiali a potupení boli, práve tie zásady zamedzujú cestu takým nesvedomitým a zo všetkej statočnosti vyzlečeným kúskom ohavným, aký sa ku príkladu v Genfe stal.

Lenže keď my hlásame kázeň a bázeň Božiou, kto-že nás podporuje? Viera a náboženstvo sú dnes v Uhorsku len súkromnou vecou; kto chce, aj bez viery môže žiť. Za to, že sme sa vystavili a dobrú vec zastávali,

jaká odmena čakala na nás? Taká, že na každú písmenu sme museli a musíme pozor dať, aby sme dajako nehlabli do tlačovej pravoty a tak neboli zbavení istej summy ba snád i slobody.

A veď lež na nás pozornosť mnohých bola obrátená, socialisti a anarchisti rozširovali svoje podzemské zásady; im dobre sa vodilo. V Budapešti celkom ustrojený život vedú anarchisti, shromaždenie mávajú, plány kujú, nachádzajú sa v spojenosti s cudzozemskými anarchistami. Lenže doposiaľ, zakaľ sa nestal ohavný zločin v Genfe, doposiaľ kto si ich všimol, kto prekážal ich porady a zasadnutia?

A veď anarchizmus je hrozná vec. Anarchizmus je toľko po slovensky, jako bezhlavosť. Anarchisti nechcú, aby bolo predstavenstvo, ktoré rozkazuje, dozerá, spravuje, lež vraj každý nech to činí, čo sa jemu ľúbi. Anarchista nemá Boha, nepozná duše, človeka len za zviera považuje; so smrťou vraj všetko koniec vezme.

Anarchizmus tedy všetko zapiera, nenávidí a prenasleduje, čo kresťanstvo podporuje.

A ponevác anarchisti nepoznajú Boha, neznajú zákon jeho, nedivme sa, že sa neboja vraždiť, že sa neľakajú ničoho, čo k podvráteniu jestvujúceho poriadku slúži.

Cirkev učí, že liberalizmus je hriech; anarchizmus ale je ešte väčší. Z liberalizmu sa vyvinulo zednárstvo, socializmus, anarchizmus a nihilizmus. Zdvojnásobniť musíme svoj boj, chceme-li, aby tieto ohavné náhľady nenakazily náš dobrý ľud uhorský, ktorý vo svojej biede jedine vo viere a vo večnom živote hľadá svoju potechu.

Štefan Piesek,
bývalý notár.

POLITICKÉ CHÝRY.

Sústredná pisáreň ľudovej strany ne-nachádza sa už od 3. mája tam, kde predtým bola; kto by jej chcel písať, pod týmto nápisom to musí činiť: *A néppárt országos központi irodája Bpest, VIII. Józsefkörút 35. (1. em. 2. ajtó).*

Minister u osoby jeho veličenstva. Od tej doby, čo barón Josika zažakoval, ešte sa nepodarilo Bánffyemu zaplniť miesto ministra u osoby jeho veličenstva. Povinnosti tohoto ministerstva sám Bánffy plní, a nenie žiadneho výhľadu, že by v krátkom čase osobitná osoba bola k tomu vymenovaná. Lenže aj miesto štátneho sekretára pod tohože ministra patriaceho nenie zaplnené od smrti baróna Apóra. Bánffy povedal, že predbežne ani nebude ono zaplnené. Keď len veľa vystane od toho pána baróna Bánffyho.

Zkladanie počtu. Anton Mócsy sedem dní dol medzi svojimi voličmi. Okres jeho pozostáva z 58 obiec. Nebolo mu možné za tých sedem dní všetky obce pochodiť, a tak daktoré na budúci rok zostaly. Kde len rečnil, všade ho pozorne počúvali, všade mu éljenovali a uisťovali ho, že na ich dôveru a podporu pri volbe i budúce môže rátať. Ináče Mócsyho každý pozná a vysoko si ho váži, kto len na koľko na toľko vie o behu sveta.

Níže s pozemkovou daňou, a burzová daň je kde? Túto žiadosť obsahujúcu prosbu pisebnú v poslednom čase nasledovné obce poslaly krajinskému snemu: Tót-Bánhegyes, Peér, Pápa, Kovácsi, Zámoly, Noszlop, Felső-Oszkár, Tarna-Bod, Egyházaskfalva, Gogánfalva, Felső Szopor, Dasztifalu, Ujkér, Keresztény, Csepreg atď. Na Horniakoch tak dobre sa vodí uhorským občanom daň platiacim, že tým ani len nenapadne zníženie pozemkovej a uvedenie busrovej dane prosíť.

V szászhermányskom volebnom okrese zvolený je za vyslanca štátny sekretár Jakabffy, ktorý dostal 337 hlasov, jeho protikandidát Obert dostal len 71 hlasov.

Katolícká autonomia. Z deviatich členov pozostávajúci odbor autonomický v mesiaci oktobri hotový bude s prácou na seba sverenou tak, že v novembri už 27 členový výbor autonomický bude môcť pojednávať túže vec. My predseda len toho presvedčenia sme, že toto všetko pomaly ide. Pol druhá roka je tomu, čo sme zvolili členov autonomického sjazdu, a ešte nič nevieme, čo a jako sa deje. Všetkým sme len potrestaní my katolíci Uhorska. Veľkých hriechov sa dopustili naši predkovia, alebo my sami, že nás Boh s obidvoma rukama tresce.

V Rakúsku ešte vždy panuje zmätok. Bár s v poslednom čase lavičiaci predseda sa nechovajú proti vyrovnaniu tak nepriateľsky, jako predtým. Daktorí z nich totižto už nahliadli že by sa vpustiť mali aspoň do pojednávania zákonných návrhov o vyrovnaní. No predseda nenie takého sbehlého a rakúske pomery znajúceho vzdelačca, ktorý by za možné považoval, že by keď aj nie hladko, len aspoň horko-ťažko prešli tie návrhy o vyrovnaní.

Prešporská stolica konečne oslobodená je od Szalavszkého, ktorý v tom najbližšom čase už len trenčanským fõšpánom ostane. Jednanie a panovanie Szalavszkého každý dobre pozná. Jaké volby sa dialy pod ním, to ľudáci smutno zkusíť a prežiť museli. Jeho nástupcom v Prešporke má sa stať Aurel Bartal, chýrečný predseda stupavskej volby. Dal by Boh, aby nenasledoval Szalavszkého. Lenže tá stupavská volba ešte vždy nám šibrinkuje v mozgoch. Prešporčania ináče myslia si, že Bartal lepším fõšpánom bude, nežli Szalavszky, ktorý v nohe gulku nosí.

Srbi a Bulhári nemajú sa veľmi radi. Nepriateľstvo medzi nimi s dňa na deň je väčšie. V hlavnom meste Černej Hory Cetine rečenom vypovedané sjednotenie namerané je proti Srbsku. V Srbsku presvedčení sú, že Rusko podporuje Bulharsko a Černú Horu (Montenegro) a na tom je, aby dinastia v Srbsku panujúca sbuktatovaná bola, ponevác pod panovníckym domom Obrenovičov vplyv Ruska na Srbsko ani spomenky nenie hoden. Kdežto v Bulharsku a v Černej Hore Rusko má ten najväčší vliv, ktorý sa len myslieť dá. Ináče od tej vojny, v ktorej Srbsko premožené bolo od Bulharska, nikdy nebolo medzi nimi dajaké stále a úprimné priateľstvo.

Zola do Parížu má prísť v tie najbližšie dni. To dobre bude vedieť ešte ctené obecenstvo, že spisovateľ nehanebných románov Zola veľmi vystúpil v záujme Dreyfussa. Vtedy mu zavesili tlačovú pravotu na krk. Lenže v nej odsúdený bol a okrem peňažnej pokuty rok mal v chládku prežiť. Lenže on si ľahko dal rady, Francúzsku päty otrčil a hajdy do Švajčiarska, ktoré je utočiste anarchistov. Teraz ale čo peniaze veľké iný smer daly Dreyfussiade, tak že sa celé Francúzsko pohlo, a je výhľad, že lepšie dni prídu na pánov zastavateľov Dreyfussa, Zola tento smelý víťuz liberálno-zednársky tiež sa odhodlal do Francúzska navrátiť sa.

Antirevisionisti parížskí na viacerých miestach poradu držali, a usniesli sa, že k snemu a k predsedovi republiky budú appellovať proti rozhodnutiu ministerskému, s ktorým otvorila sa cesta revisii. Okrem toho tá najtuhšia akcia sa chystá proti jednaniu terajšieho ministerstva, ktoré proti vôli väčšiny občanov pokročilo.

Vo Francúzsku čudno to vyzerá. Ministerstvo nariadilo revidovanie Dreyfussovej pravoty. Spolu ale naložené je štátnym pravotárom tlačové pravoty vešať na krky všetkým tým, ktorí by sa opovážili na vojsko špintat. Veľké ľudové shromaždenia protestujú proti revisii. Vojenské dôstojníctvo je odhodlané zažakovať. A tak francúzske vojsko by zostalo bez vodcov. Židia so socialdemokratami sa priatelia, Zólovi éljenujú, vojsku obcugujú. Maďarský vládny denník „M. U.“ sám poznamenal, že vo Francúzsku veľký zástoj hraly v tejto veci židovské peniaze. Vojsko je veľmi rozhorčené, lebo vraj pred celým svetom ho zahanbila táto revisia. Vojenský dôstojníci radia sa teraz s monarchistami. V hocktorú chvíľu veľmi vážna zmena sa môže očakávať. Republika veľmi ľahko buchne. V najbližšej budúcnosti vážnu rozrodu očakávajú.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 23. septembra.

V čiernom obleku sa ustanovili otcovia vlasti. Pojednával sa zazlievajúci návrh nedôvery, ktorý Eötvös zadal a odôvodnil. On vraj prinútený bol k tomu, lebo Bánffy neuspokojuje jeho požiadavky; ponevác Bánffy už vopred vyslovil, že o samostatnom colnom území ani počuť nechce, tým menej o zásadách r. 1848. Potom obširne zaoberal sa s vyrovnaním. Teraz ešte len návrh nedôvery zadal, kto vie ale, či neskôr nestane sa vláda toho hodnou, aby pod obžalobu sa dostala. Treba sa vraj zákona držať, a potom nebude za potreby potajomne radíť sa s Rakúskom, aby sa tu doma nič nevedelo o tom, o čom a ako sa vedie porada. Nesmelé pokolenia a pláni vladári už často zfalšovali naše čisté zákony. Tohoto sa i teraz bojí. Keď zákonodárstvo ani toľko nevie docieľiť, aby od panovníka na dol každý ho zachoval, vtedy načo je zákon? Rakúske pomery sú síce násilné a plané, preto ale je to ešte vždy statočnejšie, jako keď podvodom a prevádzaním potajomne chcu národ práv jeho ztaviť. (Dlhé éljenovanie). — Bánffy prosil snemoveň, aby sa zazlievajúci návrh Eötvösa ani pojednávať nezačal, lebo k tomu nenie príčiny. Zapieral, že by vláda chcela zákon vyhrať a obísť. Návrh Eötvösa vraj nemá základu, a preto treba jednoducho preísť na pojednávanie denného poriadku. Bánffymu odpovedal K. Eötvös, ktorý napadol znovu Bánffyh, prečo povedal, že zo samostatného colného územia nič nemôže byť? Pri hlasovaní s Kossuthistami hlasovali aj národní a ľudoví vyslancovia. Lenže vládných hlasov o veľa viac bolo. Potom nasledovalo hlasovanie na denný poriadok Bánffym navrhnutý! Tento denný poriadok to nakladá, jako ma'a snemoveň pojednávať pred 3 týždňami. To jest on už nemal smyslu, Bánffy ho mal odvolať. A hľa vládni ablegáti predsa odhlasovali dľa rozkazu. V pondelok príde rad na interpellacie.

Zasadnutie 26. sept.

Pod predsedom Langom držala snemoveň vyslancov krátke zasadnutie. Perczel ozrámil, že z príležitosti menín jeho veličenstva 4. okt. slávne bohoslužby budú v chráme sv. Mateja. *Polónyi* zazlieva, že snem teraz neprestajne má prázdniny. Ministerpredseda vraj nemá denného poriadku, nevie zaoberať vyslancov. A to je veľká galiba. — Minister vnútra odpovedal na interpelláciu Apponyho, ktorý na otázku bol vzal vládu, kedy zadá zákonný návrh o tom, aby volebný zákon čistejšími učinil volby. Minister vnútra Perczel svojou odpoveďou neuspokojil ľavičiakov. On aj slúbil dačo, aj neslúbil. Čo sa termínu týče v tomto ohľade nič neslúbil. Mameľuci ale preto v známosť vzali odpoveď jeho, jako obyčajne. Na konci zasadnutia ministerpredseda Bánffy odpovedal Šmulovi Visontaimu, že v záležitosti návrhu ruského cá'a ktorý odzbr jenie všeobecné odporúča, uhorská vláda prajne smýšľa, a medzinárodnú konferenciu, ktorá sa v tejto otázke má síst, všemožne bude podporovať. Odpoveď vyslanci v známosť vzali.

O školách.

Naší liberáli vždy odvolávajú sa na iné krajiny. Keď ku príkladu školy beznáboženskej môžu byť v iných vzdelaných krajinách, prečo by nemohly byť i u nás? Musíme vraj kráčať za príkladom iných vzdelaných krajín, musíme kráčať s duchom času. Z tej príčiny snaží sa náš štát ruky svoje položiť na cirkevné školy t. j. tyto soštatní. — Myslíme, že hlubanie tak vážnej záležitosti netvorí nadbyt, keď z krátka niečo podotkneme v ohľade všemožného rozdielu na viacnásobné školy.

Čo je škola?

Pod menom školy rozumie sa taký ústav, kde mládež vyučovanie obdží z toho všetkého, čo mu je k povolaniu budúceho života neomylné potrebné, alebo prospešné. (Niže viacej ráz spomenem výraz vyučovania a výchovy.) Čo sa má rozumeť pod týmto? *Vyučovanie* týka sa len rozumu človeka; teda je jednoduchá vzdelanosť, ktorá žiadneho ohľadu nemá na srdce, na mravnosť, na charakter čili ráz človeka. *Vyučovanie* cvičí len rozum. *Výchova* ale hľadí i na ty iné spomenuté potrebnosti; teda cvičí mimo rozumu človeka i srdce, mravnosť a ráz jeho.)

Škola teda na prvom ohľade zdá sa byť vyučovajúcim ústavom. Samotné vyučovanie ale je len jeden diel, prísne len *prostriedok* výchovy a cvičenosti; následkom čoho škola nemohla by byť *vyučujúcim* ústavom, keby ona prv a v prvom rade nebola *vychovávajúcim* ústavom. Potrebné je, aby školské vyučovanie, jako vôbec každé vyučovanie, výchove slúžilo, lebo každá škola na srdci má pestovať výchovu, však priam preto vyučuje, aby vychovávala; a každá škola len na toľko je vychovávajúcim ústavom, na koľko vychováva.

Hlavnia úloha každej školy je vychovanie; a však nech vychováva skrze vyučovanie, ale nielen skrze to *samotné*. Len s jedinkým jediným vyučovaním prostriedkom *cieľ* výchovy obdržať nemožno; nemá teda škola zanedbávať i druhé vychovávajúce prostriedky. Ponevác nedostatok vyučovania dáva základ školám, ktoré *námestujú* rodičov vo výchove, preto taký cieľ majú dokladať a s takým byť vedené duchom, jakí sú rodičia: aby školy doplnily a zdokonalily to, čo rodičia nestačia.

Školské vyučovanie na taký spôsob sa má sporiadať a spravovať, a žeby v skutku výchova sa stala. Vyučovanie teda nemá sa len na to namáhať, aby rozum dieťaťa gymnastikovala, jemu poznalosť, vedu a umenie podrobovala; ale pri tom i to je potrebná vec, žeby vždy šľachtila srdce a vôľu mládeže, aby

ona nielen v duchovnej vzdelanosti pokračovala, lež i v mravoch vyvíňovala sa, a nahraditeľne za kresťanský charakter sa napravovala.

S týmito výjadrenými zásadami docela sa protiví terajšie moderne výchovoslovie (paedagogia), ktoré školu úplne do rúk štátnych skladá. *Hlavný vychovávateľ je štát* — vravia oni — a jedine len štát, lebo on je absolut najvyššia moc na zemi, pre ktorý jestvuje (existuje) všetko i ľudia, ktorí len na toľko majú svoju cenu, na koľko slúžia cieľu štátu. Štát teda právo, a síce — dľa nich — výlučné právo má mať i na to, aby mládež vychovávala k *svojemu*, a len k svojemu cieľu, súčasť ju v štátnej výučbe. Potiaľto moderná paedagogia.

Dľa tejto mienky, ktorá sa protiví našej, škola je štátnym ústavom, ktorého by dielo bolo, mládež štátu a svojim zájmom a podielom vychovávať a vyučovať; škola nemá žiadnej súvislosti s rodom; školská výchova nenie dopĺňovanie otcovskej a materinskej výchovy, nenie *námestnica* jejich; *oproti* škola je skrže štát, mimo rodičov založený ústav, ktorý jako taký s rodom *neodvislý* a panujúcu hodnosť zaujme. Dľa tej mienky rodičia sú povinní dietky svoje do tých ústavov posielat, aby jich štátny nástroj, jedine s podozeraním a vedením štátnym k cieľu štátu vychoval a vycvičoval. Rodičia právo tratia k výchove, v ktorej zá ežitosti jich štát zastupuje. *Toto je štátne-nulné vyučovanie*, ktorému my docela sa protivíme a ho podpísať nemôžeme.

Chcú premeniť úplne a vo všetkom položenie školské doposiaľ trvajúce, na ktoré len štát by mal mať podozrenie. Výchovu — dokazujú moderní paedag gisti — nenie možno od vyučovania oddeliť, lebo vyučovanie je len jediným dielom, prostriedkom výchovy. Štát nemôže dopustiť a uspokojiť sa vo školách *len* vyučovaním, do rúk svojich musí vziať i výchovu, lebo jedno od druhého odstaviť sa nedá; nech štát do rúk svojich vezme celú školu, jak vyučujúci tak *spolu* i vychovávajúci ústav.

Keď už ale ct. čitateľ hlavné právo výchovi štátu patrí; keď škola je štátnym ústavom s tým cieľom, aby mládež štátu a svojim zájmom a podielom vyučovávala: s týmto bársktorá, dôsledne i cirkevná stránka utratila vlastné právo nad školami. A štát i hlása toto stanovisko. Cirkev a čelad' so svojim kresťanským vychovávaním a vycvičovaním nech sa nepriblíži ku školám; okrem školy keď sa rodičom páči, alebo neodpieraajú to, dietky svobodno vyučovať a vychovávať môžu sa i

po kresťansky: štátna-nútna škola do toho sa nestará. — A toto stanovisko plodilo a plodí školy *beznábožské*, vzdelanosť bez Boha.

Táto novomódna vzdelanosť, tento strašný pokrok uskutoční, že hrozne upáda mravnosť, množia sa zločiny a klatia sa základy zdravého spoločenského života, lebo „pravdivého pokroku, osvety niet bez náboženstva“. Účelne naráža liberál Fouillé, že „náboženstvo tvorí nielen najväčšiu uzdu proti nepravosti, ale i nástroj pre vývin mravnosti.“ Budme teda na pozore. „Chráňme si cirkevné školy!“

Klement Topolčanský.

Láska k bližnému.

Už druhý hlavný príkaz, a či príkaz lásky k bližnému nám nakladá, aby sme ľudí bez rozdielu milovali, aby sme s nimi v hneve neboli a s nimi bez pomsty dobre nakladali.

A predsa nachádzajú sa mnohí, premnohí kresťania, ktorí odpustenie obrazenia a smerenie sa so svojim nepriateľom za veľkú a veľmi ťažkú vec považujú a za povinnosť svoju neuznávajú. Ešte aj kresťania so zlým odplácajú zlé; pritom ale myslia si, že sú oni dobrými kresťanmi, že sú oni milými dietkami Boha. Keď ale kňaz káže o láske k bližnému, hovoria, že on preháňa.

Lenže kto svojmu nepriateľovi nedopúšťa, ten ani u Boha nenájde milosť; sám Kristus tvrdí toto: „Otec môj nebeský vám neodpustí, jestli že neodpustíte jedenkaždý bratovi svojmu zo srdc vaších.“ (Mat. 11. 35) A veď tento ortel nenie pritvrdým! — My sa každý deň modlíme v Otčenáši: „Odpusť nám naše viny, jako aj my odpúšťame naším vinníkom!“ Pýtajmeže sa seba samých: či tieto slová znamenajú iré, jako: Pane, čiň mne to, čo ja iným činím! Tak mi odpúšťaj, ako ja odpúšťam nepriateľom. — Kto tedy neodpusí, tomu zas Boh neodpustí, kto nepriateľa nenávidí, toho zas Boh nenávidí.

Nesmieme zabudnúť, že sme mi kresťania; a tým máme byť ale aj skutkom, nielen menom. Boh hľadá viac na srdco a na skutky, nežli na ústa. Skutkami ale vtedy sme kresťania, keď to činíme, čo nám Spasiteľ naložil. Lenže Spasiteľ to naložil, aby sme obrazenie zo srdca odpúšťali, aby sme neobetovali zatiaľ, zakiaľ sa s protivníkom nesmeríme; aby sme sa modlili za nepriateľov a im dobre činili. „Milujte nepriateľov svojich, čiňte dobre tým, ktorí vás nenávidia; a modlite sa za tých, ktorí vám protivenstvá činia a vám utrhujú.“ (Mat. 5. 44.) Bez plnenia tohoto nemôžeme byť synami Otca nebeského. „Aby ste boli synovia Otca svojho, ktorý je v nebesiach: ktorý slnku svojmu káže vychádzať na dobrých i na zlých, a dáva dažď na spravedlivých.“ (Mat. 5. 45.).

Ďalej Spasiteľ i to povedal, že jestli len tých milujeme, ktorí nás milujú, neni sme lepší od pohanov, lebo to aj od pohanov vystalo. Kresťan ale je viac nežli pohan, od neho viac má vystať, nežli od pohana, on aj protivníkov má milovať.

Kristus Pán ale zvlášte svojim príkladom nám na srdco kladie, aby sme nepriateľov milovali. Nikto nemal toľko nepriateľov, ako Kristus Pán. Už jako dieťa bol k smrti hľadaný, utekať musel do cudzej krajiny, aby si život ochrániť mohol. Neskôr ho vykričali za buriča ľudu a rušiteľa pokoja; kamene dvíhali proti nemu, aby ho zabili, lakomý učeník znakom lásky ho zradil; povrazmi ho poviazali, k stĺpu priviazali, ukrutne bičovali, jako kráľa bláznov trním ho korunovali a čo najväčšieho zločínca na dreve kríža ohavne usmrtili.

A on jako-že sa choval, čo-že robil na dreve kríža? Snáď pomstíť sa chcel na týchto zločincoch? On otvoril ústa a zamdleným jazykom takto volal: Otče, odpusť im, lebo nevedia, čo činia. (Luk. 23. 34).

Boh-človek takto odpustil svojim obraziteľom, modlil sa za tých, ktorí ho o život pripravili; a my nehodní učedníci nenasledovali by sme jeho svätý príklad? My by sme neodpušťali svojim protivníkom? Zapamätajme si, že len ten je kresťanom, kto činí, čo Kristus činil. A však to neni tak ľahká vec. Človek keď len dobrú vôľu má, je v stave nepriateľovi odpustiť.

Mnohí si myslia, že z nich to nevystane, aby nepriateľom odpúšťali; oni vraj sú prislabí k tomu; to je nad ich vládu.

Lenže pýtam sa, či tí mnohí ľudia, ktorí pred nami žili, neboli také krehké ľudia, jako sme my? Aj oni tak cítili krivdu bez viny, jako aj my. A predsa v každom čase vidíme víťazov, ktorí zmužile vedeli nepriateľom odpúšťať. Jako láskave odpustil Jozef svojim bratom, kdežto mal moc a príležitosť k pomste.

A Saul jako chcel zmárniť Davida, ktorý ale keď našiel Saula v jaskyni spiaceho, neublížil mu.

A v ňom zákone koľko je takých hrdinov, ktorí kamene chlebom, zlé dobrým odplácali.

Sv. Štefan jahen modlil sa, lež nepriatelja kamene hádzali naňho. Sv. Ambrož tomu mordárovi, ktorý prišiel zabiť ho, vyprosil omilostenie, ba i na svoje útraty ho choval. Jedna bohatá vdova vraha svojho jediného syna za dieťa prijala a dedičom celého imania svojho učinila.

A ty, kresťane, nehanbiš sa predstierať svoju nemožnosť, keď odpustiť a smeriť sa máš s nepriateľom? A veď čo je nám zapríčinená krivda proti krivde sv. Ambroza, alebo egyptského Jozefa, alebo tej vdovy? Tedy, drahý kresťane smer sa čím skorej s nepriateľom, ale úprimne.

Úprimne vtedy sa smerí človek, keď utlačí vo svojom srdci všetek hnev, nenávisť, horkosť, nevôľu

proti nepriateľovi namerenú; keď nepriateľovi nielen všetko dobré prajeme, lež i tešíme sa, keď sa mu dobre vodí, ba i sami usilujeme sa mu všetko dobré činiť.

Takto treba dľa príkladu Ježišovho nepriateľom odpúšťať.

Kto hovorí, že sa na protivníka nehnevá, preto ale hnevľivú a kyslú tvár mu ukazuje; kto vraví, že nepriateľovi dobre praje, preto ale plesá nad jeho nešťastím, takéto smerenie nenie úprimné, ono nenie zo srdca. Takýto kresťan len pretvaruje sa, keď tvrdí, že on zo srdca odpustil. Boh sa nedá oklamať, a veď Boh viac hľadá na srdco a na skutky, nežli na jazyk.

No taký kresťan len seba klame najviac. Čokoľvek činí, daromné je; ani sviatosti sú nenie osožné bez vnútornej lásky. Tuhá viera, horlivosť apoštolská, mučednícka trpezlivosť nič neosoží hnevníkovi. Vnútorň hnev a nenávisť nakazuje všetky dobré skutky.

Dobre si zapamätajme slová Ježišove: „Otec môj nebeský vám neodpustí, jestliže vy neodpustíte jedenkaždý bratom svojim zo srdca vašich? Beda ale tomu, komu Boh vo večnosti neodpustí.

Izidor Seidenberg.

Následky liberalismu.

Kam dospely u nás veci následkom toho velice oslavovaného liberalismu, to každodenne trpko zkusujeme. Ale že to ešte nezostane pri tom, ak sa liberalismus sám neudre v prsia, nepovie „moja vina“ a nenastúpi na cestu pravú, to dokazuje i nasledujúci pre dp. Jozefa Krasnecz, farára bobroveckého a dekana stredného okolia liptovského v Budapešti na hlavnej pošte dňa 25-ho sept. 1898. daný list. Vnútri sú štyri veľké babraniny. Jedna sa ponáša na krokodila s otvoreným pažerákom, druhá na zajaca, ostatnie dve sú bezfarebné svine. Znie ale tento utešený listok, ktorý najskôr z mysle daktorého robotníka bobroveckého v Bpešti pochádza, doslovne takto:

„Písano dňa 17. sept. (a toto sa ešte raz opakuje) R. K. 1898. Zdravia dobrého a pokoja stáleho vinšuje, pozdravujem na sto tisíc kráť. (Tu nasledujú háky-báky krokodila). Pri tom ich predovšetkým (zase schválne urobena sviňa, jako na začiatku listu) prosím, urobja mi g voli, čo ich budem prosiť. A pri tom ti píšem, predo všetkým si daj pozor na tvoj život. Každú minutu ta tvoj kríž čaká. (Nasleduje čarbanina zajaca, neprečitateľné slovo a pokračuje sa ďalej) . . . Z myslí akým koncom Eržibet kiralné, takým koncom aj ty prejdeš.“

Toto je už ale druhý taký list.

Prvý podobný tomu, daný v Budapešti na hlavnej pošte dňa 16-ho januara 1898. znie nasledovne: „Pán farár! Szocialdemokratom pokoj treba dať, keď nevedia čo je to. Z Bohom Pán farár!“ Na druhej strane tej istej malej karetky je napísano: „Nech do konca čítajú, ale zretedne každiemu z kancla.“ A toto je napísano písmom ruky ľahkej a sbehlejšej, bárs poznať, že pisateľ usiloval sa premeniť si písmo. K tomu bolo pripojené 1. číslo roč. II. „Novej Doby“. Podobné dva listy dostal i bobrovecký rychtár, kde

sa mu tiež smrťou vyhráza, jestli sa i on nestane socialdemokratom.

Hľa toto je vďačnosť, odplata kňazovi za jeho obetovanie sa pre ľud.

Vo Veľkom Bobrovci účinkujú riadne dvaja kňazi. Nevie ako kedy, ale teraz veru nezahálajú. Farnosť V. bobrovecká počítuje 2338 duší. Pri tolkom počte duší, z polovice po obdialnych filiálkách roztratených už len konaním duševných povinností sú dosť obťažaní. Pri tom je tu gazdovský-potravný a úverkový spolok, ktorý vedie a riadi sám farár a dekan V. bobrovecký. Koľko ten dá práce, to pisateľ grobianskych listov farárovi, zaiste nevie. Farár bobrovecký ale robí to všetko zdarma, z lásky pre ľud, bez toho, žeby za to pre seba čo len halier žiadal. A socialdemokrat sa mu smrťou vyhráza. Prečo? Asnád preto, že tak neunávne pracuje na rozvoju hmotného blahobytu ľudu?! No, i ku tomu treba niekoľko centov nedorozumenia. Alebo by to chcel, aby všetko čo má, rozdal? Čo by aj to urobil, hneď by to prešlo cestou gágora do rúk židovských, a zase by len bieda panovala. A potom, kto by učil, kto by vzdelával ľud, kto by mu hlásal slová života: „Daj Bohu, čo je Božie, cisárovi, čo je cisárové; čo nežiadaš aby ti ľudia činili, nečini ty im; miluj bližného svojho tak, ako seba samého?“ Potom by len nastala — doba —, ktorej by sa zaiste i sám socialdemokrat zhrozil.

Vo Veľkom Bobrovci sú i dve katolícké školy. I v týchto 6 hodin do týždňa stroví kňaz vynaučovaním náboženstva, bez toho, aby za to čo najmenšiu odmenu dostal alebo si žiadal. Vôbec, my tunajší kňazi všemožným spôsobom vynasnažujeme sa nám sverený ľud vzdelat, zjemniť a priviesť ho ku povedomiu dôstojnosti svojej, aby svoje práva mužne, smele, ale cestou zákona zastával a hájil, bo my len od riadneho pokračovania môžeme úfať zdar snahám našim. Zaiste bôl nám spôsobuje, že za verné účinkovanie naše s vyhrázaním sa stretáme od neverných synov ľudu nášho.

Prosím Vážení Redekciu tieto moje riadky čo najbližšie v Kresťanovi uverejniť, a prial by som si, keby si ich rozvážil a k srdcu vzal i pán socialdemokrat, a prečítali všetci robotníci bobroveckí v Bpešti. S Bohom.

Ignác Kojda, kaplán.

Vdakočinenie.

Tým všetkým cteným pánom, ktorí na moju prosbu už i doposiaľ boli láskavi nápisy mi poslať, abych čísla na ukážku mohol rozposlať, vrele vdaky činím prosiac ich, tak tiež aj iných, aby neprestali moje noviny odporúčať.

S úctou

V Budapešti, 30. sept.

Ján Molnár,
pápežský pralát, ľud. vyslanec.

Obec Latánfalva poslala skrze svojho duchovného pastiera 17 zl. redakcii „Alkotmány“-u, čo i v „Kresťane sa kvituje k povzbudeniu iných a k uspokojeniu dobrodincov. Tá summa poslaná bola pre tých, ktorí za Dunajom následkom krupobitia veľkú škodu utrpeli.

Podobenstvo sv. Bonaventury.

Istý mladík cez veľkú horu mal prejsť. Sotva vošiel do hustej hory, keď ho hrozné hovädo napadlo. Podobné bolo ono levovi, lenže sedem veľkých hláv malo. Toto hrozné zviera z jaskyne rovno proti nemu išlo. Oči sa mu strašne žiarily, sedem hláv do vysoka zdvihlo, sedem jazykov vyplazilo. Tak síkalo, že celé tamajšie povetrie sa pohlo.

Ten mladý a silný chlap ale neostal bez seba. Nemal iného zbroja, jako jednu sekeru, ktorú dľa tamajšej obyčaje na pási mal. Chytil sekeru a oboril sa proti zvieraťu. Na prvý úder odletely štyri hlavy, na druhý úder dve. Na ostatné údery pod istým by bol tej ohave aj ostatné hlavy odfal, a i života ju zbavil, keby sa nebolo nešťastie smutné prihodilo. To hovädo totižto od veľkej boľasti hodilo sa na chlapa, ktorého roztrhalo a so sebou pojalo. Darma kričal a bedákal, nikoho nebolo, kto by mu bol na pomoc prišiel, alebo aspoň tú sekeru podal. Ten zver do svojej jaskyne ho zavliekol a so svojimi mladými zjedol.

Či vieš, čo znamená toto podobenstvo? To hovädo je zlý duch zo siedmimi hlavnými hriechami, proti ktorým smelo treba bojovať so zbrojom viery. Nedostačí tomu ohavníkovi len šesť hlav sofať, lebo keď mu aj len jednu necháš, už je po tebe. Čo chosňa, že si utlačil svoje náruživosti, keď jednu ešte vždy pestuješ? Neráz jeden jediný hriech vovlečie do priepasti večnej. Rozváž, čis tomu ohavníkovi nenechal ešte jednu hlavu, čo by dostačilo, abys sa do priepasti dostal. Čo stojí víťazstvo, keď nenie úplné? Konečne v boji vytrvať treba až do smrti. Nesmieš ustať. Nevypuš sekeru z ruky. Neodvráť sa od modlitby, pôstu, sebazaprenia a užívania sviatosti. Lebo toto hneď by použil zlý duch ku tvojej biednej skaze. Potom bys už neskoro nariekal, o pomoc volal; nikto ťa v pekle nevyslyší. Zatiaľ žiješ bojuj statne, drž sa kresťansky a zmužile.

P. Jozef Prisny.

Kráľovnej Alžbete.

*Jasná hviezdo, drahá perlo ty uhorskej krajiny,
Kam pôjdeme? čo počneme? sme bez teba už nyní
Opustení, biedy plní siroťkovia bez matky,
Ktorá sipí v tmavom hrobe čiernej zeme sen sladký.*

*Keď bys bola riadnou zmrťou opustila tento svet,
Bolo by to poľahčenie kolké-tolke pre nás hneď,
Včul však v žiali a bolasti nevieme si rady dať,
Keď pekelná ruka vraha pichla našu milú mať.*

*Prečos bleskom nezahrúžil anarchistor obludu,
Ktorú vždycky kým zostane ten svet svetom, kliat budú
Verné diety prenešťastnej tej uhorskej krajiny
Čo pomôžu jako vidieť v mnohom počte aj iní.*

*Máme začo pomstu žiadať tak tu, ako na nebi,
Bo zosnulí bez rozdielu každé srdco velebí
Čo anjela v tele ľudskom steleného k nám z neba
Ký div teda, že nad ztrátou zostávame bez seba.*

*Daj, o Bože, do srdc našich ohňa k Tebe tej lásky,
By sme niesli bez reptania dopustený križ ťažký,
Mrtvej ale matke našej popraj, vručne prosíme,
Miesta v drahej, nadhviezdnatej, milej nás vseh očtine.*

Martin D . . . k.

Drotár.

Z našich krajov hornoviedeckych mnohí obyvatelia sa zaoberajú drotárstvom. V cudzozemsku si veľmi vážia týchto ľudí, lebo sú presvedčení, že oni nielen šikovnosťou, lež aj dobrými mravmi vynikajú. Drotár náš má všade otvorené dvere, a veľmi čudní ľudia to musia byť, ktorí ho nepripustia do prýbiku svojho. Čo príklad dobrého držania bol ešte pred niekoľko rokami v Čechách deťom školským predstaveným v jejich čítanke pod nápisom „Drotári“.

A naozaj, keď skumáme to veľké množstvo, ktoré od nás čído Čiech či do Ruska či do Nemecka či do Preisska sa vstahuje, uznať musíme, že náš ľud má skoro od prírody do srdca zaštepnený púd kupectva. Pred ním nieť hraníc, nieť cudzého jazyka, nieť žiadnej prekážky; on smelo ide a ťažko zarobené peniaze posielá rodinke svojej.

Len toď nedávno odcestoval Ďuro Germot z našej dediny. Bol taký statočný občan, že mu nebolo páru. Na leto obyčajne na pár týždňov domov prišiel pomohol manželke pri roliach, a keď bolo už posväzane zas odesiel.

— Bože mój — riekla k nemu Žofia manželka jeho častej — jaký je to trápný život. Sem tam cho-diš svetom, túlaš sa, aby si nás doma mohol vychovať.

— Ale čo rozprávaš babo? — odvetil on. — Či taký drotár ako som ja má trpký život? Ja budem

tisícrať radšie chodiť po cudzozemsku, ako sa tu trá-piť: a nič nemať. Tam som aspoň vážnejším, a každý ma rád má.

— Keď sa nespustiš Bôha a spravdливо pracu-ješ — pravda?

— Samo sebou sa rozumie; veď toto už to milé slovo „drotár“ so sebou donáša. Vidíš jako je to krásne, keď nás na mnohých miestach pochvália, jako pekne sa držíme; keď sa vypitujú na našich du-chovných otcov, ktorí nás museli, kedysi — podľa tých veľmi dobre vyučiť vo viere našej; a keď neje-den raz aj tí najvzdelanejší sa musia zahanbiť pred nami.

— To je pekne Ďurko mój! — riekla Žofia — lenže kolkí sa pokazia; kolkí sa zbeťaria tam. Nebolo by lepšie, keby naši drotári doma boli.

No no; kratký rozum máš ty len preds. Žofka. Ja bych ti odpovedal takto „a kolkí sa zbeťaria z vás tu doma?“ „Kolké trpké dni zapričinia mužom svojim?“ Kto chce byť poriadnym, ten sa nezkaží ani na konci sveta.

— Keby bol každý taký, ako si ty Ďurko mój; ale keď je takých málo.

S týmto dokončili rozhovor. Nuž pravdu mala Ďurová manželka. Veru sa mnohí pokazia; ale snáď väčšia čiastka je poriadna a čestná z nich. Keď sa tak držia ako Germot, veru ťažko sa pokazia.

Tento jednoduchý človek, ktorý v halene a sú-kených nohaviciach chodil, kolko kolvek rázi sa vy-bral na drotovku, prvé bolo na spoved ist; ani čo by sa odebieral na veľkú púť, z ktorej nevie, či sa zdravý prinavrátí. Potom odrieknul sa všetkého trúnku na tri roky. Manželka s plačom ho odprovád-zala, ale aj radosť cítila v srdci svojom, keď ju on potešoval, aby sa nestarala oňho.

— Väčšiu starosť mám ja o vás — častej po-vedal pri takomto lúčení — ako vy o mňa. Veď ja na vás deň nocou myslím; kolko krát sa mi podarí zarobiť niečo, vždy si vzdychnem, zas ma Pán Boh požehnal.

— Čož je z toho, ale keď celý svoj život takto s chodením a v putovaní stráviš? Či by ti nebolo lepšie doma?

— Lepšie, lepšie — podľa vás baby — rieknuť on — ale jako by ste potom vyžili?

Ešte sa šiel odobrať aj obyčajne od pána farára, a potom sa celkom rozlúčil s dedinkou svojou, aby ju až o dva, lebo o tri roky videl; báb on sa častej navracoval domov.

Manželka plakala skoro po celej ceste. Najviac ju zabolelo srdco keď už sadnul do vagóna; ešte je-den raz sa pozdravili, a viac ho nevidela. Smutná sa navrátila domov, neskôr však zas veselou zostala. Usilovne opat'ovala domácnosť, diety v kárnosti držala, k dobrému privykala, aby časom aj z nich poriadní ľudia vyriastli.

Každý deň sa pomodlila za manžela svojho aj s väčšími dietkami. Rozprávala im skoro vždy o je-jich otcovi. Ony navykli na to a už ledva čakaly, kedy mal prísť otec. Keď prišiel bolo toľko radosti, že by to ť ť ťko bolo aj opisať.

Ale Germot sa aj držal; on bol z tých najvý-bornejších drotárov. Nepil žiaden trúnok v cudzine. Každý mesiac do 30 zl. posielal žene svojej. Skrómaný bol, vďačný proti každému. Keď odišiel z jedného miesta spomínali ho, dokiaľ sa nenavrátli.

Vzáštnou pobožnosťou vynikal. Nebol by za-needbal kostolík ani za celý svet. Pritom chodil čistunko

v nedefu; nikdy nerobil; vždy sa zaobieral, keď mal čas s čítaním. Takto sa stal z neho chýrečný a zámožný majster. Drotárom ho volali, ale mal pod sebou mnoho iných, ktorí nielen s drotárstvom, lež aj s inšim sa zaobierali; bol on kupcom v opravdivom smysle slova.

Kedykoľvek sa navrátil však domov, vždy bol tým jednoduchým ako aj predtým; žiadnej pýchy nebolo vidieť na ňom. Nejednen raz povedal niektorým páncm, keď sa s nimi rozprával:

— Prosím ponížere, keď som ja len prihlúpy; neučil som sa to tak ako inde, nemôžem to ani vedieť.

— Ale bohatým — odvetili oni — a zkúseným. Toto viac stojí ako naša všetka múdrosť.

Mali pravdu. Germost čo drotár pri svojej sporivosti stal sa prým gazdom. Deti, ktoré boly schopné dával do školy; ktoré však neukazovaly priam najlepšiu talent, vzal so sebou na drotovku. Z tých zostali intelligenti, z týchto drotári, a potešenie dožil také, ako málo kto.

Drotárom bol vždy, až do konca života svojho. Keď zomrel oplakali ho nielen domáci, lež aj tam v cudzine, lebo ho veľmi radi mali. Dietky jeho boly jemu vo všetkom podobné. Živorily sa tak ako aj on, a pekné gazdovstvo si nadobudly. Žilka bola veľmi pyšná na ne. Keď zomrela aj ona, daly ju pekne pochovať, križ jej vystavily do prostriedka medzi hrob otca, a jej s týmto nápisom „Tu leží drotár a manželka jeho.“

Ján Žilinský.

Tých všetkých ct. predplatiteľov, ktorých predplatok už vypršal, úctive prosíme svoj predplatok obnoviť; tých ale, ktorí predplatili, preto ale „Kresťan“-a nedostávajú, prosíme peniaze reklamovať na pošte, alebo poukážku s tých peňazí nám poslať, aby dľa miery spravdivosti pokročiť mohli. Vydavateľstvo.

Dávno zaslúžené vyznačenie. Jeho eminencia, kardinál kniežaprimáš za výpomocného dekana čachtického okresu vymenoval horlivého čachtického farára Bartolomea Reviczky, ktorý je spolu i výchyryným dejepiscom. Jaký je on horlivý, to najlepšie z toho vidno, že pod ním sa ohradil katolícky cintorín múrom, aj mur, ktorý sa okolo kostola ťahá, i s mostom pod ním bol do poriadku donesený, pod ním stal sa chrám tak utešeno ozdobeným, pod ním dostaly sa tie utešeno maľované obloky do chrámu. Jednym slovom tento horlivý a neunavný duchovný otec skrze vymenovanie za dekana len to obsiahol, čo už dávno zaslúžil, k čomu ale doposiaľ ešte nebolo príležitosti. Nech žije tento horlivý duchovný otec a herský ľudák neohrozený!

Velkodušná štedrosť biskupa Majlátha. Gróf a dr. Gustav Majláth, sedmohradský biskup

obci Mezöband daroval 30 tisíc korún na vystavenie nového chrámu. Človek nevie, čo má obdivovať u Majlátha viac, či apoštolskú horlivosť neunavnú, a či zriedkavú zkúsenosť a vysokú učenosť jeho!

Grófka mníškou. V Junsbrucku jedna mladá, čarokrásna, vysoko učená a vzdelaná magnátka nasledujúc hlas Boží opustila svet i jeho nádheru. rozkoše svetské a stala sa služobkyňou Pána Ježiša Krista. Grófka Maria Mikes 20. sept. prijala a obliekla rúcho klaštorské. Pri posvätení dostala meno Maria Pia. Teraz jej jediným pevolaním až do smrti trvajúcim je poklona k prevelebnej Sviatosti oltárnej. Táto magnátka Pána Ježiša sviatostrého si vyvolila tu na zemi, On bude jej dedictvom a odmenou aj po smrti vo večnej sláve. Keby ju len čím viac panien nasledovalo aj v Uhorsku, kde ešte vždy je málo mníšiek primerano k cudzozemsku.

Za správcu trnavského konviktu, jako sme už boli spomenuli, vymenoval jeho eminencia profesora Jozefa Klimsteina (Kóhalmyho); jako úradné listy písaly, tento nový správca je už i veličenstvom potvrdený v svojom novom úrade.

Nové r. kat. gymnasium sa otvorilo v Pápe, a 22. sept. posvätené bolo drom Samuelom Vargha správcem benediktinov profesorov.

Minister a notári. To dobre vieme, jakí výborní kortešovia sú páni notári. Tak jednajú, jako im stolica dľa rozkazu ministra nakladá. Takého notára ani nenie, ktorý by sa opovážil nekortešovať a na lavičiaka hlasovať. Títo verní privržencovia vlády prosili ministra vnútra, aby im v pensii millenárny rok za tri roky sa rátal. A hľa páni minister odmrštil ich prosbu. Oni ale znovu sa obratia na pána ministra.

Pomluva zednárov. To je už predsa len opovážlivosť, čo zednári tatárski činia u nás. Jeden veľmajster zednárov opovážil sa povedať nedávno, že † kráľovna Alžbeta svoje srdco ozlobené mala všetkými čnosťami zednáskymi.

Samovrah notár. Aleš Krampotič, notár to v Kisfalude zastrelil sa v úradnej miestnosti. Príčinu nevedia udať, e že ten chudák práve vtedy si vpálil do hlavy ranu, keď dozorca prišiel úradné knihy revidovať. Pri revidovaní na vrch vyšlo, že väčšie summy chýbajú. Tedy aj tento notár preto sa zastrelil, prečo už toľkí mnohí iní arciliberáli.

Zverský chalan. V Agyi Ludevitovi Varga nedávno požičal dakoľko krajciarov rychtár Fraňo Kis pod tou podmienkou, že mu za ne bude Varga robiť, keď ho bude potrebovať. U rychtárov vylamovala sa kukurica, Kis tedy poslal svojho syna k Vargovi, ktorý nechcel ísť, lebo vraj inde má robotu, ale keď by mu vopred dal volačo, tak by predsa len šiel. Na to zoolá Kiš, tu máš toto vopred — medzi čím sekerou roštiepil mu hlavu, ba ešte i neskôr viackrát zaťal sekerou dovho. Potom ale šiel domov kukuricu vylamovať, ako by sa nič nebolo stalo. Svedomie ale na toľko mu nedalo pokoja, že popoludni sám sa hlásil u súdu a oznámil svoj ohavný zločin.

Oheň. V obci Tapkove neďaleko Veľkých Kostolán ležiacej zhorelo 8 domov i s rychtárom 20. septembra. — V albanskom meste Guzinje zhorelo 230 skleпов, 3 hostince, 12 domov, 2 musey.

Cestovanie jeho veličenstva. Počiatkom októbra odcestuje jeho veličenstvo do Walseca, kde v úplnej utiahnutosti bude sláviť deň svojich menín. Ztadiaľ navráti sa do Viedne; z Viedne v prostred októbra príde do Uhorska, kde do konca októbra bude sotrvávať v Budapešti a v Gödöllöve.

Diamantovú svätú omšu slúžil v tieto dni ostrihomský veľprepošť Anton Sujanszky. Dlhé roky bol on v budapeštianskom Jozefove farárom, neskôr stal sa kanonikom a správcom seminára Pazmaneum, teraz ale je hlavou ostrihomskej kapituly. Nech Boh živí tohoto horlivého starca kňaza, ktorého štedrosť na všetky strany sa zveľbuje.

Jedenásť tisíc honov znme ľudu. Zahrebská kapitula vyslala dvoch titulárnych biskupov do torontátskej stolice, kde títo 11 tisíc honov zeme rozdelili a do prenajmu dali chudobným obyvateľom obiec Istvánföld, Módos a Kaptalanfalva. Toto štedré smýšľanie a jednanie zahrebskej kapituly veľmi príjemne prekvápilo nielen tie menované obce, ale i celú torontátsku stolicu. Ejhľa nasledovania hodný príklad. Ejhľa obraz kresťanského socializmu!

Verhovai odsúdený je. Kto-že by ešte nepamätal na tú nótu: Verhovai, Istóczy, neni židom pomoci. Veru veľmi tuhým antisemitom bol, zvlášte Verhovai. Od tej doby jakýsi Weisz zmenil svoje meno na Verhovai, ale nepočul veľmi tento Dolfo to meno, lebo odsúdený je na tri mesiace do väzenia a na 10 zl. peňažnej pokuty, lebo Detsinyiho kupca oklamal o 14 kilogr. vosku.

Psi roztrhali v nemeckom meste Dortmunde úradného sluhu Kienc. On niesol listinu dane do domu kupca Emanuela Rose. Vo dvore napadli ho dva veľkí psi a tak ho dohrýzli, že o dakoľko dní vypustil ducha. Tí diví psi celé kusy mäsa povytrhali z jeho tela. Zlý pes nech je vo dne na reťazi. Človek ale, ktorý také zamestnanie má, že do rozličných domov a dvorov chodí, nech nosí pri sebe palicu, ktorej sa viac bojí pes, nežli toho najväčšieho huku a kriku.

Krvavá bitka. Vo Viedni 24. septembra talianski robotníci povadili sa s nemeckými nádeníkmi, ktorých nožami napadli. Nemci totižto z príležitosti zavraždení cisárovnej a kráľovnej sobrali 9 zl., za čo nechali čiernu zástavu spraviť, ktorú ale Taliani ukradli a skovali, ba i predali. Následkom toho nesvornosť nastala medzi nimi, ktorú dovršil dozorca s tým, že 400 Nemcom vypovedal a miesto ich Talianmi zaplnil. Toto bolo príčinou tej bitky, ktorej sami policajti len horko fažko boli v stave koniec spraviť. Nemci robotníci teraz k Luegerovi sa obrátili, aby proti suevoľnému zachádzaniu dozorstva zastal ich záujmy.

Istóczyho odsúdila na 220 zlatých budapeštianska tlačová porota, preto že v rozhorčenosti nad smrťou svojho syna vo viacerých článkoch vystúpil proti lekárovi Jozefovi Kelenovi, ktorý liečil toho chorého syna, a ktorý neskôr otrávil sa následkom nápadov Istóczyho. Túto tlačovú pravotu zdvihol proti Istóczymu syn Kelenov. Istóczy ináč aj židov veľmi ostro česal v tých článkoch, ktoré ho teraz 220 zl. stály. On čo zámožný človek lahostajne vzal v známosť výrok proti sebe vystavený.

V prostred septembra zomrel v Bosnii ten najstarší človek, 117 ročný Andrej Glogjaja. Až do posledných časov bol zamestnaný obyčajnou prácou.

Figliari cigáni. V obci Lázár rečenej, ktorá neďaleko Satmára leží, cigáni za dňa bieleho vrazili sa do úradu poštového, poštaruku tak nabili, že zamrela, potom ale železnú kassu chceli vylámať. Lenže v prevedení tohoto zločinu prekvápila ich poštarukyná slúžka, ktorá hneď vybehla na ulicu a o pomoc volala. Cigáni uskočili, ale nie na dlhý čas, pretože po krátkej dobe chytili ich četníci, ktorí ich do Satmáru odviekli.

Nútne poistenie tak by sa previedlo najľahšie, keby sa summa poistenia s daňou platila. Zvlášte v Nitriansku rozmýšľa sa teraz na týmto plánom, lebo tam len za jeden mesiac skoro za pol milliona zl. narobil oheň škody.

Nové kolky poštové (marky) prídu neza dlho do obehu.

Šudár žid. V Kisvárdě v mesiaci auguste vydal sa Izidor Weisenberger za agenta peňažného ústavu v Budapešti. Slúbil tamajším obyvateľom, že im zaopatrí lacnú požičku na domy. Od stovky vraj len 4 zl. budú platiť? Premnohí sa hlásili o 5, o 6, ba i o viac tisíc zlatoviek. Lenže vopred sa museli poskladať mu po 8, ba i po 12 zl., aby si vraj potrebné písma mohol zaopatríť. Lenže pán Izidor Weisenberger väčšiu starosť mať o to, aby uskočiť mohol, nežli o to, aby slub splnil. Never ľahko jednatelom!

29 rybárov sa zatopilo na Východnom mori. Oni totižto vyšli na more v nočnú chvíľu ryby loviť, lenže víchrn ich zastihol a do mora chodil.

Milosrdenstvo liberálov. Ani nie celkom behom jedného roka utlačil zednársko-liberálny štát taliansky 4 krajinské, 70 diecesánskych, 2600 farských, 600 mládežských spolkov a 300 katolíckych spoločností. Takto vyzerá zednármí skytaná sloboda, ktorá sa bojí svetla pravdy.

Nemilosrdní Ozorania. Hajník Kokora slyšal, že zlodejská banda škodu robí v kukurici, v noci vyšiel na ňu a prichytil ich pri krádeži. Naľakaní Valasi ale horeskočili, poviazali hajníka a položili ho na kukuričinšte, ktoré potom zapálili. Chudák povinnosti verný hajník zhoreť musel. Četníci už pochytili tých kujonov a dovedli ich do Pančovy.

Notársky pomocník hroznej svätokrádeže sa dopustil. Dipl. notár a skutočný notársky pomocník Albert Nadányi v Pätich-Kostoloch vlámal sa do kostola, jeden kríž ukradol, ktorý za drahocenný považoval. Tamajšia súdna stolica na tri mesiace odsúdila do väzenia tohoto notára-matrikára.

Sňah. Dľa zpráv z Horniakov došlých vo viacerých stolicách sú už vrchy sňahom kryté.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Objednávky majú sa adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

DOPIŠY.

Z NOVEJ VSI 24. sept.

Dvojtíhodný Pán Redaktor!

Ja všelijaké dopisy čítavám, no u nás predsa len darobáci musia byť tí, ktorí vedia pero obracať, a predsa nepišu do Krestana, lebo veru doposiaľ ani len s okuliarami som nemohol najst dopis od nás, ktorý by bol svetu zvestoval, že aj my dýchame do seba povetrie.

Od nás mnohí chodia po svete, a medzi tými sa bol našiel ten figliar, ktorý tak vtipne bol odpovedal jednému neznámemu na jeho otázky. *Neznámy*: Odkiaľ si? — *Krajan*: Z Novej Vsi! . . . *N.*: Kde máš kapsu? — *K.*: Na nosi! . . . *N.*: Chceš chleba? — *K.*: Daj! . . . *N.*: A robíš? — *K.*: Jaj! . . . *N.*: A ženíš? — *K.*: Ihuhú! No môžem vám pán redaktor dôverne povedať, že nám tu nenie tak veľmi dobre, že by každý mal chuti také žarty robiť. Naša pôda nenie výborná. A vôbec všetky okolnosti tunajšie sú chatrné a chudobné tak, že tu ani židov nemáme moc, ako ku príkladu v Novom Meste n/Váhom, kam na trhy chodíme, kde ale ne jeden utržený krajciar na dno zuzky padne. Naš pán farár nenie tu tak veľmi dávno, je on neohrozeným ľudákom; my ho čo opravdivého otca duchovného milujeme, ktorý sa stará o nás, ako najlepšie vie.

Ináč nového tu nič neni. My tu pred samými vrchami skrže Váh oddelení od železnice celkom v tichosti bývame a o beh sveta veľmi sa nestaráme. Naša obec by bola celkom katolícká, keby tu aj z iného náboženstva nebývalo pár ľudí.

S Bohom, pán Redaktor!

J. L.

Od PIEŠŤAN, 30. sept. 1898.

Vážení pán Redaktor!

Dovoľte, drahý pane, abych znovu zaujal kúšik miesta v oblúbenom Krestane dakoľkými riadkami.

U nás to už teraz smutnejšie vyzerá, nežli pred mesiacom. Hostia sa nám tratia, tak že čo chvíľa tu už len my domáci budeme povetrie kažiť a v lete nadobudnuté a od hostov utržené groše míňať.

Čudné hniezdo sú tie Piešťany, ktoré sú jedine Teplicami na nohy postavené. Zámožných gazdov ale je tu veľmi málo; Trebatice a Krakovany o veľa lepšie si stoja v tomto ohľade, je-li to všetko pravda, čo mi nedávno Jožko Lapaj z Trebatíc rozpráva. No už lebo hmotne, alebo z ohľadu smýšľania musíme slabší byť, nežli sme pred tým boli; lebo veru ku príkladu „Krestan“ vo viacerých exemplároch chodil k nám prv, nežli teraz.

Naša obec ináče je čisto katolícká, vyjmúc dakoľkých, ktorí ešte vždy čakajú na Messiaša. Nech len čakajú, je-li hrubá niť trpezlivosti ich.

Páni duchovní majú u nás veľa práce, dobre že sú takí horliví. Ináče preto majú času aj k rozširovaniu zásad ľudových, ktoré nemôže dobrý kňaz nepodporovať. Ľudové zásady a smýšľanie tu bol zasiaľ bývalý náš kaplán horlivý, Jozef Sztraka, ktorý ešte i teraz kole očí mnohým liberálom, zvlášte vrbovským.

Lenže liberáli nepravne pochodili s ním, pretože ich žaloba proti tomuto pánovi zdvihnutá čo nesvedomitie pomluvanie odmrštená bela.

Neviem, či je ten Svätošestfanský kalendár v ľudovom smere písaný. Ale jestli hej, ráčte len poslať na meno p. kaplána, on čo horlivý kňaz a tuhý prirvzenec ľudovej strany pod isým urobí dobrej veci tú vďačnosť, že ho bude rozširovať.

S Bohom zostávajúte!

K. L.

Vrah Luccheni.

Výsluch Luccheniho ešte vždy trvá. On veľmi tvrdí, že nemá súdruhov a pomocníkov v tejto veci. Sám od seba sa odhodlal k tej vražde. Toľko ale vie sa už, že usilovne navštevoval porady anarchistov a korrešpondoval s nimi.

Sudca vyšetrojúci i to sa ho pýtal, či by bol zabil talianskeho kráľa, alebo bývalého talianskeho ministerpredsedu Crispiho?

Vrah na to odvetil:

Talianskeho kráľa hej. Crispiho ale nie. Tento je veľký kujon. Keď ministerpredsedom bol, 500 tisíc lír ukradol jednúc. Tohoto nebantujeme. Ja bych bol ešte viac ukradol na jeho mieste.

Luccheni je veľmi bezočivý, opovážlivý. So sudcami len žartuje a vzbudzuje ich, aby ho na smrť odsúdili. Lebo kujon dobre vie, že v Genfe je to vecou nemožnou. A tak ľahko mu je pachoriť sa.

HOSPODÁRSTVO.

Ako sa podporuje vývin zvierencie.

Na tom veľmi má záležať gazdovi, aby dobytok čím rýchlejšie a lepšie rástol, pretože takým spôsobom tým skôr sa vráti i s úrokami doňho vložený kapitál (istina).

Na uhorskej výstave bolo vidieť, že 1 ročný červeno-biely bujak taký bol veľký, jako predtým dvojročný. A i to nesmieme zabudnúť, že za tak chytrý vyvinutého bujaka také hoznér

summy sa dostávajú, o ktorých sa predtým ani len nesnívalo gazdom. Lebo vedieť musíme, že zvlášte pri rožnej lichve najviac platí veľkosť. Ale aj pri sviňach a i pri koňoch je to tak, vyjmúc plnokrvné anglické kone.

Hospodár tedy na tom musí byť, aby jeho dobytok čím skorej sa vyvinul; hocaký kus tým je drahší, čím je mladší a väčší.

Lenže jako sa to dá previesť, myslíš si snád?

Predovšetkým dobytok takého druhu dochovávaj, ktorý dobre rastie. Medzi rožným dobytkom zvlášte tie kusy majú túto vlastnosť, ktoré sú červeno-biele. Uhorská lichva nemá tejto vlastnosti.

Lenže aby sme toto docieliť mohli, moc treba dať jesť lichve. Mnohí k tomu ani o ten živý svet by neprivolili, lebo vraj to moc stojí, že lichva v tom páde moc zje.

A veď práve to výnde draho gazdovi, keď slabo chová lichvu.

Však to každý vie, že preto jieme, aby sme žili. Prijatý pokrm predovšetkým k tomu slúži, aby udržal váhu nášho tela, a až z toho, čo zvýši, vyvíňuje sa a rastie človek.

Ten človek, ktorý zle žije, nemá vlády, chudým sa stane; také dieťa nevyvinie sa dobre.

A tak je to aj u zverov. Istá časť prijatého pokrmu potrebná je k zachovaniu života, ostatná časť ale vyvíňuje zviera a silu mu odčína. Čím kratší je ten čas, v ktorom sa mu tento zvyšok ujde, tým rýchlejšie rastie to zviera; tedy k udržaniu života tým menej krmy mu dáme, lebo chytřejšie sa vyvinie, chytřejšie sa môže predať.

Tedy dobrý gazda nenechá hladovať, ba čím hojnejšie sa usiluje chovať mladý dobytok.

Lenže vývin ani od hojnosti krmy nezávisí výlučne. Lež na to sa musí hľadať, aby kŕma košť vyvíňujúce látky obsahovala. Bez týchto látok tučnejú síce naše kusy, ale nevyvíňujú sa tak, ako to človek očakáva.

A veď práve košť vyvíňujúce látky — jako vápno a fosforová kyselina — veľmi často nenachádzajú sa v kŕme. A táto galiba na daktorých vidiekoch na toľko zúri, že tam lichva veľmi zle sa vyvíňuje bez toho, že by príčinu toho udať vedelo obyvateľstvo.

Jestli sa v kŕme tieto vážne látky nenachádzajú v potrebnej miere, kunštovne sa môže veci odpomôcť. Na všetky strany upotrebuje sa k tomu cieľu vápno prácipitovanej fosforevej kyseliny. Táto kostná múka krmová je veľmi lacná. Pre veľký kus na deň je dost za $\frac{1}{4}$ kr. z nej. Pre tela treba z nej 8—15 gramov, pre žrebca 8—15 gramov, pre jahňa 3—6 gramov, pre vyvinutý kus 14—40 gram-

mov. Koňom sa s mokrým ovsom dáva, inému dobytku ale so šrotom alebo v otrubách.

Túto múku z kosti treba v spoľahlivej dielni na kunštovný hnoj kupovať. (Odporúčame „Hungariu“).

Cez celý život nás bude požehnávať, kto túto radu našu bude nasledovať. Dr. Janda.

Náš Kalendár!

Ponevác kalendár potrebný je každý deň v každom dome, sme si za povinnosť držali, cteným čitateľom a priateľom „Kresťan“-a taký kalendár dať do ruky, ktorý súc celkom plný ducha kresťanského, ducha toho, ktorý vrele a obetovne zastupuje „Kresťan“ a pre ktorého ducha redaktori a spisovatelia „Kresťan“-a už mnohé pokuty peňažné a mnoho väzenia trpeli. Vydali sme tento náš kalendár pod menom:

„Sv. Štefanský Kalendár,“

ktorý už výnde z tlače a bude k dostaniu u vydavateľstva „Kresťan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-ulica číslo 44.

Náš kalendár obsahuje všetko, čo duša kresťanská veriaca požiadať môže, zvlášte jesto v ňom mnoho čítania a potešenia vzdelanému, ako aj jednoduchému obecnstvu, tak aj poučenia a osvietenia v domácich a gazdovských okolnostiach; okrem toho ozdobuje náš kalendár veľa obrazov kresťanského ducha.

Cena jeho je 40 kr.; a už čo chvíľa je k dostaniu, preto úctive prosíme našich ct. čitateľov, aby si nezaopatřili druhý kalendár od takých vydavateľov, ktorí neslúžia duchu kresťanskému, ale len gšeftu.

Vrele odporúčame náš kalendár vebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, a prosíme ich, aby ráčili náš kalendár, to jest „Sv. Štefanský Kalendár“ rozširovať.

Knižná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

Svätý Jozef. Soslovenčil dr. Jozef Janda. Vydal Spolok Sv. Vojtecha.

Bolanden Konrád ma ünnepli het-
venedik születése napját; ez alkalamból összes
1040 íven 68 kötetre terjedő szépirodalmi mun-
kái magyar fordításban **70 frt.** helyet füzve
5 frtért, egész vászon díszkötésekben **85**
frt. helyett **12 frt. 50 krért** küldetnek
meg. Megjelent **Dvorzsák** „Idézetek Tára“
zsebkiadás, közel *ezer* szerzőől több mint
4000 idézet, ára füzve **2 frt.**, díszkötésben
2 frt. 40 kr.

Comp. Theol. Dogm. füzve 60 kr. kötve 1 frt.
Comp. Hermeneut. Introductiv 60 kr. kötve 1 frt.

Havi Füzetek kiadóhivatala,
Budapest II. Donáti-u. 3.

Príprava ku sv. spovedi a prvému
prijímaniu. Poslovenčil dr. Jozef J a n d a.
Cena viaz. 15 kr.; broš. 10 kr. Vrele odporú-
čame toto výborné dielo, ktoré *Lujza Cery*
v Budapešti vydala.

„**Veľká Novina**“, čili la saletteské pro-
roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a
ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom
sdelila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.**
120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje
veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom
a Henochom, opisuje i to, v jakom tele bu-
deme vzkriesení, kde budeme bývať, čo bu-
deme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela
razom objednané stoja 75 kr. Vrele ich od-
porúčame.

Brezňové kvety (Mlostné pražské Jezu-
látka) vydal kamelitský kláštor (Bpeš, VI.
Huba u. 12). Cena utešeno v plátne viazaného
a vyše 100 strán obsahujúceho výtisku 30 kr.
Vrele odporúčame.

Do pozornosti.

Ponevác medzi cten. predplatiteľmi mnohi
sú, ktorým predplatok už dávno vypršal, bez
toho, že by boli zaplatili a znovu si predpla-
tili; úctive prosíme týchto všetkých, aby to
čím skorej učiniť ráčili. Ponevác teraz je už
ľahšie vyhoveť našej žiadosti a prosbe, lebo
však je už po žatve; nebude nám to nikto
zazlievať, že touto prosbou sa obraciame k ct.
predplatiteľom. My veľké výdavky máme, zao-

krývame expediciu, tlačenie, redigovanie, čo
všetko veľa nás stojí, a čo len v tom páde
môže vystať od nás, jestli i ctení predplatitelia
budú sa usilovať svojej povinnosti zadosťučí-
niť čím bedlivšie.

Vydavateľstvo „Kreštan“-a.

V Budapešti, VIII. József-körút 35.

*S hocakou záležitosťou Kreštana týkajúcou sa sem
treba obrátiť. Priatelia ducha kresťanského, prívŕzenci
tudovej strany nebudú len s tým spokojní, že samí si
predplatia na Kreštana, lež usilovať sa budú i dru-
hých a to čím viacerých k tomu nakloniť.*

Predplatná cena:

Na rok 2 zl.

Na pol roka 1 zl.

Na štvrt roka . . . — 50 kr.

Prosté a figliarske nápady.

Jožko: Ale jako si mohol k tomu privoliť, aby
ste si tykali jeden druhému s tým trulom.

Oslovený: No vieš bratku, vždy ma to mrzelo,
že ja takému hmulovi onikať musím . . . teraz aspoň
nebude medzi nami žiaden rozdiel.

Krátky rozum.

Trenčan: No bratku jako vyberá u vás vrch-
nosť mýto?

Nitrančan: Nuž tak, že mýtnikovi dá od každej
zlatovky šesták.

Trenčan: Nuž lenže jako vedia práve to, či
mýtnik odovzdá každú prijatú z' a ovku?

Nitrančan: No jako-že by neodovzdal? Však čím
viac zlatoviek odovzdá, tým viac šestákov dostane.

Učiteľ: Keď na š' yri čiastky rozdelíme jednu
slivku, a jednu čiastku preč vezmeme, čo nám z stane?

Dieťa: Tri čiastky.

Učiteľ: A keď z tých troch čiastek tri čiastky
vezneme, čo nám zostane?

Dieťa: Kôška.

Jeden pán: Ale malý chlapček, povedz mi, či
si, poviem otcovi, že som la videl fajčiť.

Oslovený 5 ročný chlapec: No veru, čo môj
otiec snád nefajčí?

Vojenská zkúška.

Dôstojník: Prečo je krivá šabľa husára?

Vojak: Aby tým lepšie mohol husár s ňou raniť.

Dôstojník: Odpoveď je nedobrá. Šabľa husára je
preto krivá, lebo aj jej pošva je krivá, do ktorej by
nevnišla, keby rovná bola.

Mladá nevesta na trhu chce hus kúpiť a veľmi dlho preberá a prezerá.

Flárka výjde z trpezlivosti a prehovorí. No odpúšťte, ale váš muž nepreberal si toľko, keď si vás vzal za ženu.

Cigáňa vešali na šibenicu, a kat mu už na hrdlo dával štraneg. Na to cigáň zvolá: Proším bárškam mi dajte ten štraneg len na hrdlo nie, lebo ma to tam veľmi štegolí.

Matka: Tu máš, Miško, jablko, rozdeľ sa na ňom po priateľsky s tvojim bratom.

Miško: A čo je to, že po priateľsky?

Matka: To toľko znamená, že bratovi väčšiu polovicu máš dať.

Miško sa zamyslí, naraz ale podá bratovi jablko a prehovorí: Tu máš, rozdeľ toto jablko po priateľsky.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „*Krešťan*“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Ešte vždy sa najdú takí, ktorí na meno redaktora posielajú predplatky na *Krešťana*. S tým len neprijemnosti činia redaktorovi a výdavky nakladateľovi *Krešťana*. Peniaze a reklamácie pod týmto nápisom treba poslať: *Expedícia Krešťana Budapešť, VIII. József-körút 35.* — Kto odvčulku na mňa pošle peniaze, tomu ich jednoducho nazpät pošlem.

Jozef Bruchátka. To nenie po pravde. No počkajte len, aj vy sa potknete, budete-li ešte dlho tak vyskakovať. — Kto sa nás spolieha so žrebami, ten musí mať až veľmi natiahnutú strunu trpezlivosti. — *Horný Žavýkov. N. L.* Z tej choroby nič si nerobte, tým menej vás ona mala prekvápiť, lebo však čo múdry človek snáď už od dávna vie, že dakedy aj na psa príde mráz. Že ste sa smrti nebáli, nad tým sa nečudujem, lebo však do žihľavy neuderí hrom, a zlá zelina nevykape. — *Obušený v P.* Vy ste tak na krátko vyplatili toho liberála, jako istá organistova svojho muža, ktorému po smrti takýto nápis dala na pomník spraviť: Tuto leží pán organist, lebo do hrobu musel ísť. — Korhelom bol v svem živote, preto leží teraz v psote. Ten liberál, neviem, či to zaslúžil od vás, tento organista ale hej, lebo darmo čo na potupu bol iným čestným a poriadnym pánom učiteľom

tak, ako Judáš ostatným apoštolom. — *Jozef Kuchta*. My za to nemôžeme, že naše pero v odkazoch dakedy figliarsky poskočí. Nielen vám, ale aj iným sa to nepáči, lenže mnohí zas to žiadajú. Hja nenie ten, aby sa páčil všem. — *Štefan Vilek*. My nesmýšľame tak, lež až veľmi naopak. Keby ste bližšie boli, keď aj nie za fúzy, ale aspoň za bradu pod istým by sme vás potiahli. — *Ján Odsekal*. I druhý raz. To vám ale vopred vravím, že aj somár šiel na ľad, keď mu dobre bolo. — *Škrátek vo Vrbovom*. O tom nič nevieme, medzi dopisovateľov vďačne vás prijmem. Vám síce nechodí „*Krešťan*“, ale len preto, lebo ste si nepredplatili naň. — *Sliach*. 19. sept. čo robí? Nás do postele hodil, ale len asi na pol druhu dňa. No teraz už je zas po všetkom. *L'udevít Chamrdák* No takých je málo na svete jako vy, aby žid antisemitom bol. Vám už len svätená voda a slovo Božie chýba.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korespondenčnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomysle.

Krešťania!

kupujte len u krešťanov!

Budapešťianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (zito) banátske 8.75—9.50. Od Tisy 08.95—09.70. — Od Pešti 08.90—09.65. — Zadunajské 08.95—09.70.

Raž 7.30—7.40.

Jačmeň na krmenie 5.60—6.00. — Do pálenice 6.50—7.—. — Na pivo 7.30—8.20.

Oves 5.75—6.05.

Kukurica 5.25—5.35.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.20	15.70	15.10	14.60	14.00	12.90	11.70	09.80
			7½	8			
			7.50	5.60			

Otruby fajnové 4.10, grobovité 4.20.

3. **Strovy.** Veľká biela fizuľa 7.50. — Malá 7.75. Hrach 13.00. — Pšeno 4.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 32—40 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 35—24 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 5.75—6.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 3.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.50. — Vajca 6—7 kusov 20 kr., 46—47 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—59 kr.

7. **Telce.** Živé 28—30 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 65—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 66—69 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tery 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slam a. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Čo je Kathreiner-ova *grain*

Sladová káva Kneippova?

Odporúčania najhodnejší, jedine zdravý, pritom najchutnejší a najlacnejší kávový nápoj. Ona je čistý prirodzený výrobok v celých zrnkách a čísta od dokázaných, zdraviu škodlivých súčastí zrnovej kávy. *Kathreiner*-ová sladová káva *Kneippova* má jediná ten obľúbený zápach zrnovej kávy, ktorý obdrží skrze najvyššími odborníkmi vyprobovaný a všade uznaný *Kathreiner*-ovský spôsob dorábania. Jej hodnota je trojnásobná pre zdravie, chuť a sporivosť. Opravdová „*Kathreiner*“ by nemala viac chýbať na žiadnom rodinnom stole.

K čomu slúži *Kathreiner*-ova *grain*

Sladová káva Kneippova?

V statisícach rodín, ako aj v najviac verejných ústavoch ako dodatok k zrnovej káve, ktorú ona v jej chuti pôzifnejšou a príjemnejšou učiní. Veľký počet vynikajúcich lekárov predpisuje *Kathreiner*-ovú Sladovú kávu *Kneippovu* ako jediná odporúčaniahodnú náhradu za zrnovú kávu, menovite pre deti, pre choré a slabé osoby. Podporujúce chuť k jedlu, ľahko ztraviteľná *Kathreiner*-ova *Kneippova* Sladová káva aj skrz jej dobrú, príjemnú chuť po krátkom privyknutí všade sa pijať vždy s väčšou obľubou.

Nech sa Kathreiner-ová Sladová káva upotrebi niekoľko ráz ako dodatok, alebo čistá, viac sa od nej neodstúpi!

Všade sa môže dostať.

Výstraha od naničhodných napodobnenín!

Oznam.

Mlyn v čachtickej doline (nitrianska stolica) ku ktorému patrí *bydlo, gazdovské stavania*, pod 50 meric *rol'*, 50 m. *pasienku, veľká záhrada, hora*, a ktorý je bez farchy, je napredaj. Cena **8 tisíc zlatých**. Vôľu majúci sa vyzývajú s

Ludmillou Janda

v Boššáci bydliacou na slovo sa dať.

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri u. 23 a 1. em. Füredy L. Budapešť VII/4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

6—30

Voltov kríž.

Takým osobám, ktoré kríž nenosia,

Voltová hviezda.

Defom a mladým ženám: *Voltové srdce.*

Voltový popravený kríž miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoce:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk, zronenosť, bľadnicu, záduch, krče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka, histeria, hlavyboľenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď. atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50 kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický

cent stojí 6 zl. 50 kr.

Mosadzný štátny medail
1889 v Päťich Kostoloch.

Založeno

Strieborný medail
1891. v Temešvári.

Mosadzný medail za
umenie 1891. Triest.

1879.

Mosadzný medail
1896. v Budapešti.

Albin Jiratkó

*sochar a staviteľ oltárov
v Päťich Kostoloch, Perczel u. 25.*

Odporúča sa k vyhoveniu všetkých

kostolných umeleckých diel z dreva,
kameňa a gypsu atď. atď.

Robí oltáre, kazateľne, spovednice, mo-
dliace stolce, kostolné lavice, krstedelnice
atď. vo všetkých štyloch jednoducho a
umelecký.

Hocaké sochy svätých

robí z dreva, kameňa a massy.

Obnovuje

a dľa žiadosti opravuje.

TLAČIAREN

SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskými
písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačí tyka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knáz-
stva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KREŠTĀNA“ PRIJÍMA.

Krajinský
sústredný sklad kresťanských potravných spolkov.

Budapešť, IX., Ferencz-körút 16.

Telefon 61-59.

Svätého - Gerharda

Telefon 61-59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

*odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
kníh, cenoslovov obežníkov, povolaní kariet oddania sa, tanečných
poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.*

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.

Tlačeno v tlačiarni „Svätého Gerharda“ v Budapešti, Práter-u. č. 44.